

פנינותי את א. א. קובנר.

הפגישה הראשונה הייתה בשנת תרס"ז והיא הייתה פגישה ספרותית, כי לא הכרנו ולא ראינו איש אתו פא"פ. הוא הוציא או לאור את ספרותו היהודית, הקרי דבר ואני הרפסתי או בהכרמל"ט מאמרי-בקרת שונים, שהופיעו בשנת הרב"ז עם הוספה בחוברת טוהודה בעם. קנקן חדש שלא ישן, לשתי המהברות האלו הייתה מטרה משהתפתח לטהר את הספרות מן האנטיסמיזם והשארלא-טאניזם שמלאו את חללה, לשפר את תוכנה וצורתה. הרושם שעשו שתי המהברות האלו בעתן היה עז ופעולתן בעתיד לא קטנה, הסליחה הנפורה, למשל, הקוי שפת הנביאים והשמיים נפסקים והצא-נפסקים, הפראזיאולוגיה, שלהטתי נגדם אני ביחוד בקנקני, סרו מעט מעט מספרותנו. אבל יחס המשכילים בעם לשתי החברות האלו היה שונה בעת שעל החקר דבר התנפלו בשצף קצף, נתקבל קנקני מאת סופרי הרור שהוא בסדר פנים יפות, וקובנר באחד ממכתביו משנת תרס"ז, שגרשמו אצלי בספר זכרונותי. כותב אלו בין שאר הדברים:

על המכתב הזה:

...לא כמול תליא מילחא, כן אמנם אין בינינו שני עיקרי, אך שונה הטאן"ז שלנו אבל, הטאן הלא יעשה את המו"ק קה" ובוה אבאר לי שגוי היחס אלינו כנויים מעין, גל של הבל" שנתה למפרותנו היו מעוררים חמה וקצף בכל עת ובכל מקום, בכל אומה ולשון, ומה גם בעם ישראל, שלמענו היא השארית, השרירה והיחידה מכל או לנו, אנכי אדונך לכף זכות, לא אקבל גרופיך ממין זה פשוטם כמשמעם, אך כפלטת העט, אראה בהם אח אשר יכנה הלאשני Lopsus lingune והתלמוד: דבר מנונה, כן אדונך, לפני שאי אפשר לי להאמין שאיש כמוך, שלמד ושנה הרבה, לא ידע, שתורתנו, חרת הנביאים, הייתה אור לעמים מימי קדם, ושבטי בנינו, בעת ערפלי עלטה כמו שמי אירופה, היו חבמי ישראל ביחד עם הערביאים היהודים, שנטרו כרם החכמה והשירה באירופה. גם התקופה האחרונה הביאה לנו הרבה פרי הלולים, די להזכיר את מהרניק, יצחק בער לעיונאדון; את סלאנימסקי, ערטער, טיכיל, מאבו ויל"ג, אי אפשר לי להאמין בפשטות כנויך גם לפני זה, שלוא באמת חשבת את ספרותנו, לגל של חבל" כי או לא שקדת עליה ככה, לא קנאת לה קנאה גדולה כזה בגל של חבל" תלא לא ימפל אדם הנון.

לא אפלא על כי עוררת בספרך שאון והטולה, רק צר לי לדאות, כי הרבה מן הכוחים נדרך מיחסים לך דברים שלא מצאתי אף זכר מהם בספרך. וע"ז הוכחתי כמכתבי את א. א. האדקאווי ויורה לי כי באמת כתב מה שכתב נדרך רק ע"פ השמועה, במרם קראו את ספרך, ועתה בהשינו אותו ובקראו בו נוכח כי ישנה

יבטיחתי פי ימותם לך ויבקש סליחתך... וכולי.

בשנת תרס"ח יצא נגר קובנר א, ב. ג. בחוברת ענקנית וגופנית, אגרת צער בעלי חיים ובעת ההיא נרפסה בתור הוספה להמליץ מהברתי, הורטה ככלל והעברית בפרט, קובנר בקבלו את מחברתי כותב לי:

כרוב תודה קבלתי את מחברתך הררמה; קראתיה בענג, מן הקנקן" עד הררמה" צעדת צער גדול לפני, באיזה פרטים לא אסכים לך, ואכתוב לך בעת אחרת, כי עתה הנני טרוד טאר, אבל ככלל דברך כנים ואמתיים, הקראת את הפאמפליעט של השארלאטאן הגדול שלנו, אב"ג, את אגרת צב"ח" אמ קראת, הגד נא: האיננו נוהן בה הזק לעונו, שהבעתי על הליטעראטור העברית? האיננה ערות נאמנה וברורה על השארלאטאניזמום השורר בה? על הרשעה, החטפה, הצביעות שקננו בה? על הרקבון שואכלנה ככל מהו אב"ג הציוני כלי ריק, עשני למהרס ומחבל וגם -- אי שמים! -- לניחולים -- ואתך, עוד יהלל, ולא עוד אלא שיעניך לי למשל ולמזפת: לך אל פא-פירנא, סבל, קורא אלי אב"ג -- ראח דרבי וזכנס" ובמקום אחר: לא כל הצעירים שיים, ואשרי למכרך כפאפירנא ואוי לו למו שטבקר כקאוונערונכן חלאה, ויל נטור, והגל נפשך, גם המארד מטבחך בהערתו להדרמה" (אין החבר הזה מוציא סח"י דבר חבלתי מתוקן בהערותיו המחוכמות). וסכת שגוי היחס אלינו? אתה אומר: חטאן שלי. זהו רק קצת אמת ולא כל האמת. הטאן הוא תוצאה הטעמפערמענס. והטעמפערמענסים שלנו שונים מאד: במקום שאתה מצטער, אני כועס וזועף; והדבר שיעור כך שהוק ולצון יעורר בי בו ונעל נפש, כן, שונים אנחנו בהכונותינו וגם -- כגויותי, כבר בקנקן ראיתי כך אחד מתלמידי פיעלינסקי חוקן ועד יותר

כולטת שיטה פיעלינסקי ב,הדרמה ולא לחנם קראך אחד טמערניצ'ך בשם, פיעליני-סקי העברי" (ובזה לקחת שכרך בעוה"ז על אשר קראת לטיכ"ל, ליערמאנטאוו העברי" -- כל מה שיש בעליונים יש בהחטונים, מי יודע את השם אשר יתנו לי באחרית הימים, יראתי כי -- המן העברי"), כביעלינסקי הנך סאמין באמונה שלמה בהעיקר הזה; החרשת למען החרשת, וכמוהו הנך אידיאליסט ואופטימיסט גמור, כביעלינסקי הנך טחפעל, משחוטם ומתעלץ מכל שירה יפה כמליצותיה ומצלצלת בהרזיה, ואני -- נכון, כפיסארעו, לתת אלפי שירים של פושקין וליערמאנטאוו וגם את של טיכ"ל שלך בעד מאמר אחד פשוט אבל מועיל, למשל ע"ד "זכול השדות", וזהו השגוי העיקרי שבינינו, שאתה מוקיר את היפה והנשגב ואני את הפשוט וה"מועיל" ובוה חמתרון האמתי של היחס השונה אלינו מאת משוררינו המפוארים.

אבל חבה נא כמעט קטן לבי ואמר לי כי נקה לא תנקה הפעם. בקרעך אח ציץ הוהב מעל מצחו של החכן הגדול המכהן פאר בהיכל שירתנו, בפקרך קשה את האמת והאמונה" להאדם חכינות לך עתידות לא טובים, והנני רואה אותך בקרוב עומד במהיצה אחת עסדי, הסודרם והמחבל" ונדון כמוני לארבע מיתות ב"ד. כן, הזקן הקנאי הזה לא ינקדו אחת תראח" .

נבואתו של קובנר נתקיימה כמלואה. עוד בשנה ההיא הרפישו נגדי פאמפליטים נמים (א) אד"ם הכחן בשם, תוכחתי לבקרים" התוסה בפסידונים: שלום בן שלמה פריד-מאן. זו הייתה לא תשובה על שאלות, לא יסודות וצינונים, אך "תוכחה", כלומר: קללות נמרצות, נדופים ונאצות, דרך אנב לקדו למטרותיהם מטנו אב"ג וגם תארו, שהעיון לשבח את מחברתי. וב) חתנו של חוקן, יהושע שטיינברג בשם, עין משפט" אם לא נפלאות על האד"ם, מי ירעמי את

רהבו ונאנו, השתוממתי על שטיינברג איש אירופי וטרען, ביחוד אתרי שתוא קרא את מחברתי בכ"י והלל אותה מאד בפני ובפני באי ביתו, אחרי כן בא המתוב השלישי בעל ה"מניד" מוליק (שחיה זקוק לש"ב הצינור) וישליך עלי שקוצים חרמות. אולם אין להענין חזה מקום פה, בארובה חארתי את מערכת המלחמה הואת במקום אחר, ככפר וכרונותי, והיא תמונה מעציבה מאד ממצב המדות של רבים מעמיתי הכפרות והעתונות בימים חתם.

קובנר הרפיש עוד בשנה זו את ספרו השני, צרור פרוצים, בו לא חוסף ולא נרע מדעותיו בספרו הראשון וזו הייתה, שירתו הברבורית" של קובנר בשפת עבר, גם אלי לא כחפ עוד מאומה, הוא נעלם מתאום מעולם הספרות ולא נרעו עקבותיו.

כעבור שנים אחדות עלה קובנר עוד הפעם מתחום הנשיה ונראה לחקקה כנלגלת שצפה על פני מי הניוכה ונצלם דמותו של המן עברי" (כאשר נכא לו לבו), במכתב-העתי, גלום, שתחת לו בעתו זו ההשפעה וזו הנטייה של המנוב, ורומית" בפינו, הרפיש מרי שבע בשבוע מאמרים, שבהם חאשים את עמנו בכל החטאים, העונות והפשעים שב,על-חטא", והרושם שעשו האשמות האלו על הקהל הרוסי חזק, כמובן, עלידי זה, שכללו בהן הוראת בעל דין, ללמען המותו מדרך זו, נתן המנוח זאק כשרה לקובנר בחבאנק, בחשבו, כי רק עניוחו מנוולחו ושאם ימצאו לו צרכי חיו לא יוסף עוד לנבל פיו בעני בצע כסף, ובאמת נולם או רומיה אבל קובנר לא חארך ימים על משמרתו, בלטרו ארזות הבאנקים, מוצאיהם ומזאיותם, ויף ציף, וציא מן הבאנק חמישים אלף רובלים ויברח עם אהבתו, במסעדה נפיש ודאשם כבלא, ואז היה שרד הפעם למלת, ביהוד בחעתות" חרוסית, שחזינה" אותו לטוטת ערמת דתורים ומשחחם, ליספי

המשפט שלחו העתונות הגדולים למוסקבה את סופריהם, שהודיעו כל הפרטים ופרטי הפרטים של חליכות המשפט במלגרותיות ארוכות ומאטרים רחבים, הקטיגור היה היוריסט המצוין והאנטישמי המצוין מוראכיוב, מי שהיה אחר-כך בימי אלכסנדר השלישי טיינסטר-המשפטים, קובנר חנן על עצמו -- בעצמו, בלא עזרת עורך-דין. קראתי את גאוסו של קובנר והשתוממתי על, עוות-מצה" עור יותר מעל מעשה תועבה, הוא אמר בין יתר דבריו, כי לא ירגיש מוכר כליות על מעשהו, כי לא יראה בו כל רעו נגבת המשים אלפים ר, יכלה להיטיב את מצבו הוא, בעור שלבעלי מניות הבאנק הסכה נוק בלתי-מינבר, פחות מטשתו -- חסרון אינו קופיקת או חלק ממנת מקצבת היווירינד השנתו, חיש לנוק טפל כזה אינו השתוות עם התועלת, שהגיעה לו, לקובנר, אילו צלחה בידו ננכתח התוראה הזאת, שנעשתה בפומבי בלא על בושח וחרטה, עוררה או בקהל נעלי-נפש, ואו ראיתי עד-כמת הגיעה אחבאו לה, מעויל, שעליה דבר במכתבו האחרון אלי -- קובנר נענש או לשלילת נביותו ולעונש גלות לסיביר, מני או נעלם ונשכת כמה מלב.

עברו שנים רבות ועוד הפעם נגלת אלי קובנר -- נגלת בתמונת פקיד בה-קוני-טרולנאיה פאלאטת" חלוצית, הוא בא כפעם בפעם לפלוצק בעניני משרתו לבקר חשבונית פקידות הטקום, ופחדרע לו, פי אני מורה בהנטנאווה בפלוצק, סר אל ביתו בהורף שנת תר"ם, זה חיה, צייטונקי" שלם בתכלית השלמות, בלבוש, במראותו, בדבריו וחנעותו, אין שרשט צלם יחדי, חנרתי לו, כי מוקיר אני את פעולתו כמפרות העברית ולאות-דראתי לו את מכתבו השמורים אצלי, הוא חביב עליהם, חאמרי-חבל, לא אוכל עוד קרוא אותם, בכל-יאה השאלם לו, אקחם לביתי ושנח אתאמין למצוא מפתח אליהם, וצלי תמפל

להשאיל לי גם את שני ספריי' הספרים
 חכם לא היו בירי, והוא אמר, כי יבקשם
 זיקנה אותם בווארשה, "מענין מאד—
 הייף—איך חשבת, הנתי בימי עלומי,
 השתופפתי, אמרתי לי, שבימי
 עלומי שפעתי שאהרן וואלפסון מהאל, אחר
 ה"מכארים", שבאוריו ומבואיו לכמה
 טחלקי כתבי-הקודש גרפסו בחוץ-לארץ
 ובוילנה, לעת וקננות שכת תלמודו במדה
 זו, עד כי לא ידע קרוא ספרי עצמי, לא
 חאמנתי או באפשרות דבר כזה, ותנה
 עתה חנני דואה זה בעיניו.
 — אין להתפלא, הן זה שלשים
 ושנים שנה לא דאיתי אוח עברית בעיניו
 יש גבול לכל, גם לכח הזכרון.
 — אינני הן עתה על גבולות כח
 הזכרון, אך לא אבין, איך אפשר לאיש
 כמין לבלי ראות אוח עברית במשך ומן
 בזה איך אפשר היה לך להסיח דעתך לנמרי
 מן הספרות, שבה הרבית לשקוד עליה,
 שכת דאנת ועורה לתקונה ולשכלולה, שבה
 סבלת ולחמת בעדה?
 — הכל הזמן עושה, עושים המקרים
 וחסיבות, הרשמים, שנשארו בלבי מביח
 אבי ומשפחתי, לא היו מן הנעימים, את
 אצתי, שנחננו לי חורי, שנאתי, אותה ואת
 בנה שילדה לי, רעים ואוהבים לא רכשתי
 לי טוילנה ולא בקולם ואודיסה גם בין
 החברים לרעה, לא הייתי איש רעים
 אטבעי, הולעל חנם, והנמאס, שגנהנו בי
 אז בהספרות העברית העיר, כי בן
 ושנאה אליה ואל העומדים בראשה, זולת
 זאת, ברכשי לי ידיעת השפות האירופאיות,
 נוכחתי בשפלות הספרות העברית, הזכר
 לי, כי הטפול בה הוא רק אבגד העת והכח
 לרוק, כי כה או כה הוא צפויה למות
 וכליון, ואו סלקתי ידו ממנה, ואח כל
 כחותי הקדשתי להספרות הרוסית, ושקדתי
 בה מותרת לחביו לי פרי ברכתו השגתי
 עבודת, עבודת סופר, בעתון רופו היותר
 נמכל בעת חויא—בת"גולוס", הקראת את

מאמרי בה"גולוס?
 — קראתי, ולחגיר לך האמת עלי
 לחוסף, כי מני אז נואשתי סמך, נוכחתי
 או, לבשתי, כי היה לגוטלובר וחבריו הויש-
 הריח יותר רק טמני,
 — לא נדבר מזה, אני רק ואת,
 כי מני אז חשבת את עצמי למותרם
 ומורה מקהל ישראל, בעבודתי הספרותית
 ההיא הרסתי בעצמי את כל חגשרים
 אחרי... ואז בא ה"משפט" שלי... חשמעת
 על-אדתי מהו
 — שמעתי, קראתי הכל.
 — בשנות גלותי סבלתי הרבה, ובטח
 הייתי סובל עד יומי האחרון לולא נמצא
 לי מלאך גואל, והמלאך הגואל חוח היה
 האיש, שחשבתיו ל"מלאך-המות" שלי,
 התאמינו המיניסטר מוראביוב בכבודו
 ובעצמו; זה מוראביוב, שכתור פרקודור
 ירד לחיי בימי "המשפט" וזה צורך
 היהודים זה הדבר; למען חדור לסתרי
 כתי נפשי, דרש וקבל מאת הירדאקציה של
 ה"גולוס" את כל מאמרי תרוסים, ולפי-
 הנראה קראם בשים לב, ובנאומי שבו
 חצב להבות אש עלי, הראה על גדל
 כשרוני, על התפתחותי ורוב ידיעותי,
 למען הגדיל עלידי מעלותי אלה את
 פשעו ואת ענשיו, כי כגדל תאיש כן הגדל
 אחריותו על מעשיו, במצוקת נפש יצאתי
 מבית-הדין, יצאתי לנולח... דק רגש נעים
 אחד נשאר לי אזו ראיתי ונוכחתי, כי
 תאיש המצוין חוח, מוראביוב, סוקר את
 כשרונותי הספרותיים, מהבב את מאמרי...
 — אולי גם טפני רוח השנאה
 ליהודים השורר-בהם—שאלתי.
 — אפשר גם זה—היסיף אחרי
 דומיה קצרה—איך שהיא והחכרת חוץ
 חיתה אז נחמתי היחידה בעיני, ובצרי לי
 בגולה, פניתי אליו והוא נענה לבקשתי
 ייחי לי לעור, פעם אחר פעם חקל עולק,
 קצרי ימי ענשי, ואחרי-כן, בשחתנצרותי,
 שחררני לנמרי, ולא שד אלא שחורות

להשתדלותו קבלתי משרה כבודה, שחנני
 עומד בה עד היום, ובידעך, כי אין לי
 כל ציונו למורי וכי שמי בה פנום, חבין
 כמה הגדיל האיש חוח לעשות למעני,
 דבר כזה היה אפשר רק למוראביוב, אך
 מוראביוב הוא כח
 — זה הכח הזה—אמרתי—מעיק ולוחץ
 את בני עמנו ביהד עם יתר הכחות,
 הידעת ואחז הידעת בכלל מה שקרה
 לעמנו בעשרות השנים האחרונות, אחרי
 עובך אותה ההתענינת בזה
 — ידעתי, חיי ידעתי האפשר
 לבלוי דעה, לבלוי התענין? שערתי כי
 תשאלני כזאת, ובחשובה על השאלה הלזו
 הבאתי למענך את ספר "חזקוני" (טימוראני-
 דום) ששלחתי בשנה זו למוראביוב על-
 דבר, שאלתי-היהודים,
 כרכרו זאת חוציא קובנר מצלחת
 פעילו העליון חוברת כמה ארבעה גליוני-
 דפוס—כתובה בטכונת חכתיבה—ויבקש
 רשותי לקרוא אותה לפני.
 הקריאה ארכה כשעה שלמה, המאמר
 נכתב ככשרון רב, מיוסד על אדני חניון
 בריא וכדעת מצב היהודים לכל פרטיה,
 הוא קרא אותה כרגש, חשתי כי רבירי
 יוצאים מלב חם אוהב וטובב, ובעת
 קריאתו חתנשא התרוסם בעיני וכמעט
 ששכחתי באוחה שעה, כי לפניו ישב סופר
 מלשין ובוגר בעמי.
 חבעתי לו את קורת-רוחי ממאמרו
 ומרגשותיו הטובות לעטננו, תזרתו לו את
 הצעדים הגדולים שעשו בני עמנו במשך
 השנים האחרונות בחשכלת, את תתנועות
 הגדולות שהתעוררו אצלנו, דברתי ע"ד
 הלאומיות, תציונות, ביתור ע"ד הספרות,
 אמרתי, שהמומים שראינו בה לפנים כבר
 סרה, היא הושבה גם כתוכנה, גם בצורתה,
 חשפה נתעשרה במלים ובבטנים חדשים וחדו
 לשפח חיה; עתונים יומיים, וירחונים
 מופיעים אצלנו, שצינים נופלים בערכם
 מהעתונים הכלליים... קובנר הפיט לצדיון,

על מורה השעות, על התמונת, נראת, כי
 לא ישים לב לרברי, אח"כ קם ויאמרו:
 חבל על הכחות, על הכשרונות, על האי-
 נורגית, היוצאים לריק ולהבלו על הספרות
 הזאת כבר נגורו מוח ומליין, לה אין
 תקנת, מאוס לא יושיע לה...
 הוא פנת לצאת, אמרתי לו בשעת
 הפרידה, כי אם הוא עומד ושכח את הספרות
 העברית, בני עמנו לא שכחתי, ור"ר
 קלונר, סופר ומבקר מצוין בימינו, מופירחו
 לשבח במספרו [הרוסי] תולדות הספרות
 העברית החדשה, לדברים האלה התעורר
 ופניו נהרו ויספן לו את שם, המסר ומחברו
 ויאמר להשיגו ולקריתו,
 לחקופת השנה בבואו מלוצקת פר
 אל ביתי וישב לי את מכתביו אלי השאלום
 לה, הוא היה שבע רצון מהם ומספרי עצמו,
 שקנח וקרא משנה ההיא, ויאמר לי, שלוח
 חיה עליו לכתבם עתה, לא חיה משנה
 בהם אף מלח אחת.
 — זו היא נומה—השיבותיו אנכי,
 לפחות, לא אוכל התפאר בכמו זה, ובחפץ
 לב הייתי מוחק הרבה ממה שכתבתי לפנים
 גם [אין עוד לספרינו מאו כל ערך עתה,
 אחרי שמלאו כבר תפקידם, אבל לשמחתי
 חנני רואה, פי עשית חיל בשפח עבר עד
 כי יבולת לקרוא ולחבין את כתבי עצסך
 וספריך.
 — לזאת מצאתי סגולה טובתו קניתי
 לי תנ"ך עברי וחילוני לקרוא בו, חנה,
 זה פלא: מעט מעט חבל כאשר לכל שב
 נחחדש בזכרוננו, קראתי בשנת זו גם איו
 ספרים אחרים עבריים, גם עתונים, נסיתי
 לחעתיק מרוסית לעברית, וגם זה עלח לי,
 אף כי בקישי דב, וחו כוח של תתנ"ך
 חקון וזהו ערכת של הגירסא דינקותא!
 עור איו פעמים בקר גכתי, הפעם
 האחרונה—בשנת חרס"ד, בחמשך הדברים
 הנדתי לו אג, כי סופר מצוין אחר, ר-
 כריינין כתב על אדותיו מאמר ב"הצופה",
 היא חתענין בזה מאד, יען כי לא חיה

או בכיתי המיע חחוא, ציין לו שמו ושם
 העורך למען השינו לקריאת.
 כאשר נוכחתי, ענינו אותו או בכל
 הספרות העברית רק ספרי עצמו ויחס
 הסופרים העבריים אליו, גם בבית הקברות
 של הספרות חסתה' חפץ חיה לראות
 בחיו מצבת זכר ון נאה לשמו!
 אולם קובנר נכזה מנחלתי של פר
 בריינין, וה"מצבת" שהעמיד לו זה האחרון
 ב"הצופה" עוררת בו כעס ויאוש, זאת
 אראת במכתבו לברינין הנדפס ב"הד הזמן"
 ג' 110 וגם מוח, שמיני או לא נראה אלי
 ולא בקרני בדיוחו בפלוצק, עוד הפעם,
 ובמעם האחרונה, אבר לו האינטורים
 להספרות העברית ולכל הנוגע לה.
 ממוצא הרברים האלה יראה הקורא,
 שפר בריינין שנה כאיו רברים במאמרו
 הנזכר ע"ד, תכונתו של קובנר ולא
 אחפלא על זה, גם אנכי עומד עד היום
 מתפלא ומשתומם על החמונה המורח
 חזאת, שהיחת ונשארה למעני חידת סתומת,
 וכל מה שהוספתי לראותו ולזאתבון בו
 גדלו פליאתי, תמחוני, צריך לחיות
 לומברוזה לחבין ולרעה תמונת נפש סרה
 וחמכפכית חלזו!
 דק זה הוא בלא ספק: הוא חיה
 אינואיסט גם מנעוריו עד מותו, בעד בעד
 כסף חמיר את דתו, הלשין על עמו, נגב
 ושם בכליו, ובכל תועבותיו אלה לא בוש
 לרבר, ובדבריו בחן לא חש כל מוסר
 כליות, לא חרגיש כל עלבון, ולא נראח בו
 על של חרטה—ובכל זאת חיו לו בחיו גם
 שעות טובות, שעות, עליות הנמשי, בשעה
 כזו כתב את מאמרו חחם למוראביוב, ובשעה
 זו חיה מאטרויב, משתתף בצרת עמו
 וחולח את חליו, וחו כחו של תתנ"ך
 חקון וזהו כחו של ח"ניצוץ חעפריי!
 אברחם יעקב פאפירנא
 מלוצק ה' תמו, חרס"ט.